

Komplex helyzetelemzés
a Mosonszentmiklósi Széchenyi István Általános Iskolában megvalósuló
integrált nevelésről, oktatásról

készítette: Fröhvirth Ildikó

Mosonszentmiklósi Széchenyi István Általános Iskola

és Alapfokú Művészeti Iskola

Mosonszentmiklós, 2021. szeptember 1.

Tartalomjegyzék

I. Tények, adatok az intézményünkben megvalósuló integrációs folyamatokkal kapcsolatban a 2020/21-es tanév végén

II. Intézményi helyzetelemzés az integrációról

III. A kutatómunka eredményeinek ismertetése

III. 1. Vizsgálati célok, vizsgálati kérdések, vizsgálati módszerek

III. 2. A vizsgálat menete

III. 3. A vizsgálati minta bemutatása

III. 4. A kérdőíves vizsgálatok elemzése az integrált nevelésről, oktatásról

III. 4. 1. A fejlesztésre járó tanulók kérdőíves vizsgálati eredményeinek elemzése

III. 4. 2. A tipikusan fejlődő tanulók kérdőíves vizsgálati eredményeinek elemzése

III. 4. 3. A sajátos nevelési igényű/ beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeket nevelő szülők kérdőíves vizsgálati eredményeinek elemzése

III. 4. 4. A többségi szülők kérdőíves vizsgálati eredményeinek elemzése

III. 4. 5. Az intézmény nevelőtestületének körében végzett attitűdvizsgálat eredményeinek elemzése

IV. A kutatómunka eredményeinek összegzése

V. További teendők a kapott eredmények tükrében

I. Tények, adatok az intézményünkben zajló integrációs folyamatokkal kapcsolatban
a 2020/21-es tanév végén

- év végi össztanulói létszám az iskolában: 190 fő
- sajátos nevelési igényű tanuló 23 fő, ebből
 - alsó tagozaton: 10 fő
 - felső tagozaton: 13 fő
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló 3 fő, ebből
 - alsó tagozaton 1 fő
 - felső tagozaton 2 fő

össztanulói létszám: 190 fő, ebből 26 fő (13%) integrált tanuló – SNI és BTM-N- diagram!!!!

A tanulók egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs foglalkozásait, fejlesztő óráit az év elején kialakított órarend alapján tartjuk.

Háromhavonta minden egyes tanuló számára egyéni fejlesztési tervet készít el a gyógypedagógus, ill. a fejlesztő pedagógus. A fejlesztés kiscsoportos formában történik.

A tanulók foglalkoztatását, a foglalkozások anyagát, témáját tanulónként egyéni fejlődési lapokon dokumentáljuk.

Az adminisztrációt elektronikus formában készítjük el. Az SNI- és BTM-N-ellátást intézményünk saját gyógypedagógusával és fejlesztő pedagógusával, a logopédiai ellátást utazó gyógypedagógussal valósítjuk meg.

II. Intézményi helyzetelemzés az integrációról

A 2020/21-es tanév lezárásakor **intézményi szintű helyzetelemzés készült iskolánkban az integrációról.**

Az inklúziós index elkészítéséhez 2021 áprilisában

- az intézmény nevelőtestületének körében attitűd-vizsgálati kérdőív kitöltésére
- az integrációban érintett és a többségi szülők körében elégedettségi vizsgálatra
- az integrált és tipikusan fejlődő tanulók körében elégedettségi vizsgálatra került sor.

III. A kutatómunka eredményeinek ismertetése

III. 1. Vizsgálati célok, vizsgálati kérdések, vizsgálati módszerek

A kutatómunka célja az intézményünkben megvalósuló integrált neveléssel, oktatással kapcsolatos tájékozódás, pontos helyzetkép felállítása volt. A kutatómunka elvégzéséhez az Office 365 Forms-alkalmazás felületét használtam, ezen a fórumon állítottam össze, tárolom a kérdőíveket. A pedagógusokat és a tanulókat a TEAMS-felületen, a szülőket a KRÉTA-felületen kerestem fel, szólítottam meg, tájékoztattam, a kutatómunkával kapcsolatosan.

A kutatás során a következő kérdésekkel foglalkoztam:

Mi a tapasztalata, élménye, véleménye az integrált nevelésről, oktatásról

- a sajátos nevelési igényű/a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulóknak
- a tipikusan fejlődő tanulóknak
- intézményünk pedagógusainak?

Hogyan viszonyulnak az integrációs neveléshez, oktatáshoz

- a sajátos nevelési igényű/ beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulót nevelő szülők
- a többségi szülők?

Kutatásom fő módszere az írásbeli kikérdezés volt. A kikérdezés módszerének *lényege*, hogy valamely kutatás keretében kérdések segítségével információkat gyűjtünk, s ezek alapján következtetéseket vonunk le.

Az írásbeli kikérdezés eredménnyel használható az előzetes tájékozódás idején, a probléma körülhatárolása, a hipotézis megfogalmazása, a kutatási módszerek kiválasztása érdekében, a kutatás fő fázisában, ismeretek, vélemények, attitűdök, szokások, motívumok feltárása céljából. (Nádasi, 2004)

Kutatási stratégiám induktív kutatási stratégia. A valóságból, az empiriából indultam ki, adatokat elemezve. A valóság a sajátos nevelési igényű/beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek intézményes integrált nevelése, oktatása, helyzete.

A kérdőíves módszert azért választottam, mert alkalmas leíró, magyarázó, feltáró célokra. Előnye, hogy minden megkérdezettől ugyanabban a formában kaphattam választ. A vizsgálat során a kérdésekre kapott válaszok képet adtak az iskolában folyó integrációs gyakorlatról, a sajátos nevelési igényű / beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókról, a folyamattal kapcsolatos megítélésekről, megnyilvánuló attitűdökről.

A kutatás során alkalmazott kérdőívek összeállításakor Tony Booth és Mel Ainscow Inklúziós index – útmutató az inkluzív iskolák fejlesztéséhez című munkájának és Papp Gabriella Tanulásban akadályozott gyermekek a többségi általános iskolában című könyvének egyes részeit felhasználtam. Továbbá egyes kérdéseket átemeltem a 2016 tavaszán, a korábbi munkahelyemen, a Győri Kölcsey Ferenc Általános Iskolában elvégzett kutatómunkám során használt -saját magam által összeállított- kérdőívekből.

III. 2. A vizsgálat menete

1. a vizsgálat céljának megjelölése
2. a vizsgálati terv összeállítása
3. A vizsgálatához mérőanyag készítése
4. próbamérés
5. korrekció, szintetizálás
6. kapcsolatfelvétel osztályokkal, vizsgált csoportokkal, pedagógusokkal, szülőkkel
7. adatfelvétel, a vizsgálatok elvégzése
8. adatfeldolgozás
9. mennyiségi és minőségi/tartalmi elemzés
10. összegzés készítése az eredmények alapján.

III. 3. A vizsgálati minta bemutatása

Az intézmény tanulói közül a felső tagozatos tanulók vettek részt a vizsgálatban, összesen 82 fő kapott kérdőívet, ebből 82 fő (100%) töltötte ki

- intézményünk 15 felső tagozatos integrált – SNI, BTM-N- tanulójából 15 tanuló (100 %) vett részt a vizsgálatban, az összes érintett tanuló, 15 fő (100%) kitöltötte a kérdőívet.
- a tipikusan fejlődő felső tagozatos tanulók körében az összes tanuló esetében megtörtént a vizsgálat, 67 főből 63 fő (94%) töltötte ki a kérdőívet, 4 tanuló pedig a neki nem releváns - integrált tanulók részére összeállított - kérdőívet töltötte ki.

A családok közül az összes, azaz 190 – alsó tagozatos és felső tagozatos – család kapott kérdőívet, ebből 32család (17%) töltötte ki.

- 26 sajátos nevelési igényű/ beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeket nevelő, alsó tagozatos és felső tagozatos család kapta meg, és 8 család (30,5%) töltötte ki a kérdőívet
- 164 többségi szülő kapta meg a kérdőívet 1-8. évfolyamon, és 24 család (15%) töltötte ki a kérdőívet

Az intézmény nevelőtestületének körében attitűd-vizsgálati kérdőív kitöltésére került sor. A 16 pedagógusból 15 fő (94%) töltötte ki a kérdőívet.

III. 4. A kérdőíves vizsgálatok elemzése az integrációs nevelésről, oktatásról

III. 4. 1. A fejlesztésre járó tanulók kérdőíves vizsgálati eredményeinek elemzése

Intézményünk 15 felső tagozatos fejlesztésre járó tanulójaiból 15 tanuló (100 %) vett részt a vizsgálatban. Ez igazán dicséretes, kiemelendő tény. Érdekesség és a kutatómunkát kissé zavaró jelenség, hogy 4 tanuló -akik tipikusan fejlődő, többségi tanulók- a fejlesztős tanulóknak szánt kérdőívet töltötte ki.

Az integrációval kapcsolatos kérdőív 11 kérdést tartalmazott. A kérdőíves felmérésben nyílt végű kérdésekkel dolgoztam. A kérdőív kérdései az intézményben megvalósuló integrációs folyamatokra, azok egyes elemeire - haladás, méltányosság, megsegítés- vonatkoztak.

A fejlesztésre járó 15 tanuló közül 14 fő (93%) tudja, tisztában van vele, mit takar a sajátos nevelési igénye, tanulási nehézsége, 1 fő (7%) jelölte azt, hogy nem tudja, mit jelent a sajátos nevelési igénye.

1. ábra

A válaszadó, fejlesztésre járó tanulók ismeretei saját nehézségükkel kapcsolatosan

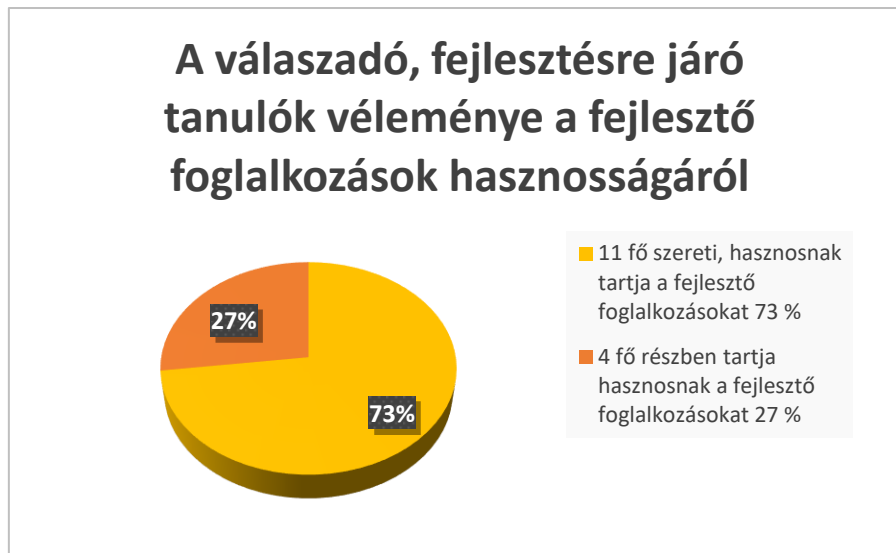
A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókat a saját társaik részéről 26% körüli arányban sajnos már érték negatív tapasztalatok (piszkálás, szekálás, csúfolás) az iskolában azért, mert ők sajátos nevelési igényű/beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók. A kívánatos az lenne, ha ez nem fordulna elő, hiszen ez jelentősen vetheti vissza a tanulók teljesítményét, fejlődését.

A tanulók 93 %-ban (14 fő) úgy érzik, hogy ők együtt tudnak haladni osztálytársaikkal.

10 fő (67%) gondolja úgy, hogy az intézmény pedagógusai a tanulás-tanítás folyamatában figyelembe veszik az ő egyéni sajátosságait, speciális szükségleteit. 5 fő (33 %) nyilatkozott úgy, hogy a speciális szükségleteiket nem veszik figyelembe a tanárok.

6 fő (40 %) gondolja úgy, hogy megkapja az őt megillető méltányosságokat értékelésnél. 6 fő (40 %) fogalmazott úgy, hogy nem kap méltányos elbírálást, 3 fő (20 %) pedig arról írt, hogy néha igen, néha nem kapja meg a méltányos értékelést.

A tanulók közül 11 fő (73%) szereti, hasznosnak, érdekesnek tartja a fejlesztő foglalkozásokat; a következőképpen fogalmazták meg véleményüket: *„jók a fejlesztő foglalkozások, sok segítséget kapunk”*. 4 tanuló (27%) nyilatkozott úgy, hogy néha jók, néha nem jók a fejlesztő órák.

2. ábra

A válaszadó, fejlesztésre járó tanulók véleménye a fejlesztő foglalkozások hasznosságáról

13 tanuló (86%) nyilatkozott úgy, hogy javult a teljesítménye, míg 2 (14%) tanuló jelölte a nem választ.

A 15 tanuló közül 2 fő (14%) válaszolta azt, hogy ő nem érzi jól magát az osztályában. A többiek (86%) egyértelműen jól érzik magukat, szeretik az osztály/iskola programjait, részt vesznek a különböző rendezvényeken.

Az utolsó előtti kérdés arra vonatkozott, hogy együtt vagy külön osztályban/iskolában kellene-e a sajátos nevelési igényű/tanulási nehézséggel küzdő tanulóknak tanulniuk. 86%-ban felelték a megkérdezettek azt, hogy itt van a helyük az integráló intézményünkben, kettő tanuló (14%) írta a „külön iskolában kellene tanulni” választ.

Az utolsó kérdésben egyéb észrevételeiket fogalmazhatták meg a tanulók, kettő fő (14%) élt ezzel a lehetőséggel, „szeretem ezt az iskolát”, ill. „ha az óra tananyaga nem köti le a figyelmemet, akkor nem figyelek oda” válaszokat fogalmazták meg.

Összességében megállapítható, hogy az integrált tanulóink jelentős hányada elégedett az integrált nevelés, oktatás nyújtotta lehetőségekkel, körülményekkel.

III. 4. 2. A tipikusan fejlődő tanulók kérdőíves vizsgálati eredményeinek elemzése

A tipikusan fejlődő tanulók vizsgálata intézményünk felső tagozatán, azaz az 5-6-7-8. évfolyamon történt. 67 főből 63 fő (94%) töltötte ki a kérdőívet. 4 tanuló pedig a neki nem

releváns kérdőívet töltötte ki.

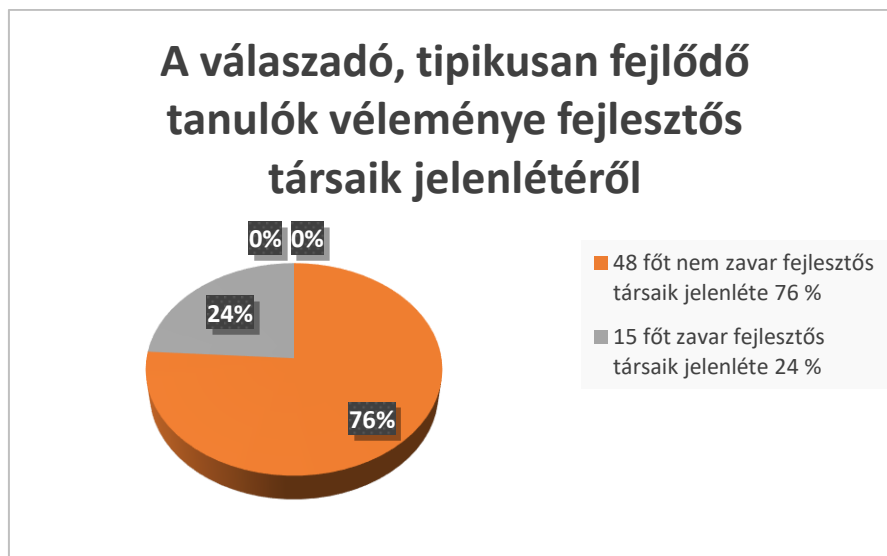
A kérdőív nyílt végű kérdéseket tartalmazott.

Az 1-4. kérdés az integrációs tanítási-tanulási gyakorlatra, az 5-9. kérdés a tanulók érzelmi kötődéseire, míg a 10. kérdés a sajátos nevelési igényű tanulók elfogadási/befogadási körére kérdezett rá. A 11. kérdés adott lehetőséget egyéb vélemények kifejtésére.

Az 1-4. kérdés válaszaiból kiderült, hogy a tanulók 69%-ban (43 fő) tájékozottak az integráció témában, 18 % (11 fő) többé-kevésbé pontos, elfogadható ismerettel bír, míg 13% (8 fő) adta meg egyértelműen a „nem ismeri, nem hallott róla”, vagy „hallotta, de nem tudja” válaszokat.

„Szerinted együtt tudnak-e haladni veletek az SNI/BTM-N tanulók?” kérdésnél a tanulók 84 %-ban (53 fő) választották „a jól- igen jól” válaszokat, 16 %-ban (10 fő) a „nem” válaszokat.

A válaszadók jelentős részét 76%-át (48 fő) „ritkán” vagy „nem” zavarják sajátos nevelési igényű társaik, 24 %-át (15fő) zavarják a sajátos nevelési igényű/beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók.

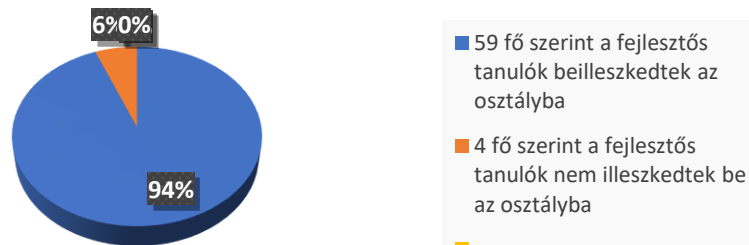

1. ábra

A válaszadó, tipikusan fejlődő tanuló véleménye fejlesztős társaik jelenlétéről

Arra a kérdésre, hogy beilleszkedtek-e a fejlesztésre járó tanulók az osztályba, 94% -ban (59 fő) ”igen” válaszok születtek. Csupán a válaszadók 6 %-a (4 fő) gondolta úgy, hogy a fejlesztésre járó tanulók nem illeszkedtek be az osztályba.

A válaszadó, tipikusan fejlődő tanulók véleménye a fejlesztésre járó társaik osztályba való beilleszkedésével kapcsolatban

2. ábra

A válaszadó, tipikusan fejlődő tanulók véleménye a fejlesztésre járó társaik osztályba való beilleszkedésével kapcsolatban

A válaszadók 2 %-a (1 fő) nem tartja helyesnek az integrációt, 98 % (60 fő) helyesnek véli az együttnevelést.

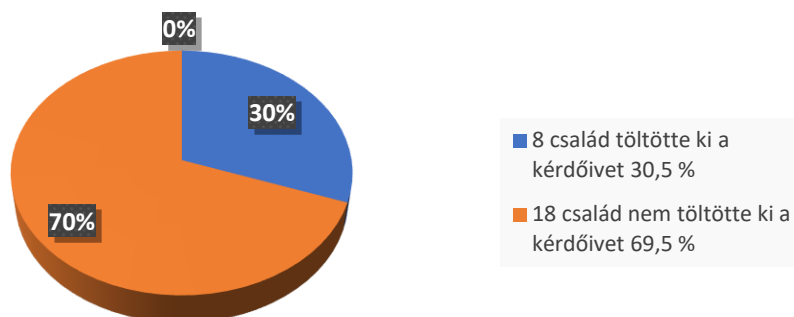
A kérdőív utolsó, 11. kérdése adott lehetőséget a tanulóknak az integrált neveléssel, oktatással kapcsolatos egyéb vélemények kifejtésére.

Néhány gondolatot kiemelek a válaszok közül: a nehézséggel küzdő gyerekeket mindig segíteni kell”; „a valamilyen nehézséggel küzdő tanulók is ugyanolyan emberek, mint bárki más”; „el kell fogadni mindenkit, akármilyen nehézsége, problémája van”; „érdekes kérdések voltak, de tetszettek” „ez a kérdőív hasznos volt”.

III. 4. 3. A sajátos nevelési igényű/ beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeket nevelő szülők kérdőíves vizsgálati eredményeinek elemzése

A kérdőívet 26 család kapta meg, és 8 család (30,5 %) küldte vissza. Ez az arány meglehetősen alacsony arány az aktivitás szempontjából.

A válaszadó, fejlesztésben érintett szülők megoszlása a kérdőív kitöltése tekintetében

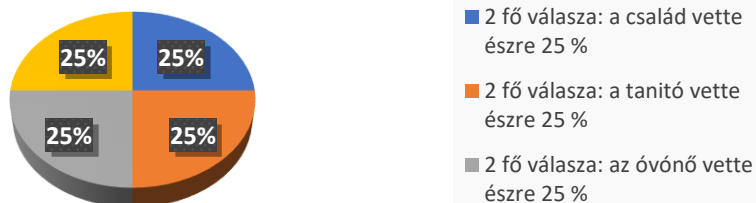
3. ábra

A válaszadó, fejlesztésben érintett szülők megoszlása a kérdőív kitöltése tekintetében

A kérdőív zárt és nyitott kérdéseket egyaránt tartalmazott.

„*Ki vette észre gyermeke nehézségét, problémáját? Mikor?*” kérdés válaszaiban 25%-ban (2 fő) a családot, 25%-ban (2 fő) a tanítónőt, 25%-ban (2 fő) az óvónőt, 25%-ban (2 fő) a védőnőt jelölték meg.

A válaszadó, fejlesztésben érintett szülők tapasztalatai a tanulási nehézség észrevételével kapcsolatosan

3. ábra

A válaszadó, fejlesztésben érintett szülők tapasztalatai a tanulási nehézség észrevételével kapcsolatosan

„*Hogyan érintette családjukat a gyermek nehézségével kapcsolatos diagnózis felállítása?*”

A nyitott kérdésre 87,5% (7 család) felelte azt, hogy ez náluk nem okozott problémát, tudomásul vették, elfogadták, 1 család (12,5%) válaszolt úgy, hogy rosszul élték meg, nehézséget jelentett: „*tanácstalan vagyok és túlterhelt*”. A szülők vegyes érzelmei érthetőek.

A válaszoló szülők 75%-a (6 fő) úgy érzi, hogy gyermeke megkapja a megfelelő segítséget/támogatást az iskolában. A szülők 12,5%-a (1 fő) úgy gondolja, nem kap megfelelő segítséget. 1 fő (12,5%) fogalmazott úgy, hogy nem tudja megítélni, hogy megkapja-e gyermeke a megfelelő támogatást.

A szülők 62,5%-ban (5 fő) érezték előnyét az integrációnak, több pozitívumot (fejlődés, önállóság kialakulása) említettek meg. 2 fő (25%) nem érzi az integráció lehetséges előnyeit, 1 fő (12,5%) nem tudta megítélni. Az integráció hátrányai témában megjelent 1 fő (12,5%) esetében, hogy a gyermek nem kap elég figyelmet, 1 fő (12,5%) írt arról, hogy gyermekével többször át kell venni a tananyagot, hogy azt megértse a tanuló. 6 fő (62,5%) nem érzi, hogy hátrányt jelenteni gyermekének az integráció.

7 fő válaszolt arra a kérdésre, hogy a fejlesztés által javultak-e a gyermekük azon funkciói, amelyek szükségesek az eredményes tanuláshoz. A válaszadók 57,25%-os arányban (4 fő) válaszoltak igennel, 28,5% (2fő) szerint nem fejlődött gyermekük, 1 fő (14,25%) szerint talán fejlődött a gyermek.

7 fő válaszadóból a szülők 57,25%-a (4 fő) szerint gyermeke jól érzi magát az osztályában, az intézményben. 3 szülő (42,75%) viszont azt fogalmazta meg, hogy gyermeke nem szeret iskolába járni!!!

A szülők 100%-a (8 fő) egyetért az integrációval. Egyértelműen integráció - pártiak. Összességében elmondható, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő szülők az integráció mellett állnak.

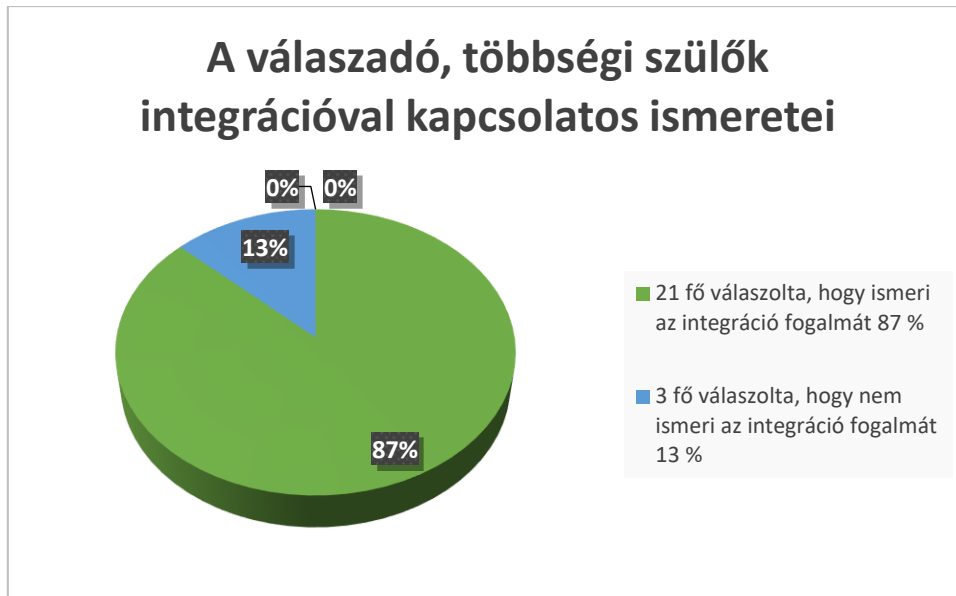
III. 4. 4. A többségi szülők kérdőíves vizsgálati eredményeinek elemzése

A kérdőívet 1-8. évfolyamon minden család megkapta. A 164 többségi szülőből 24 szülő (15%) töltötte ki a kérdőívet. Ez az arány is meglehetősen alacsony!!!

9 kérdésből állt a kérdőív.

A sajátos nevelési igényű /beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeket nevelő szülők meglepően tájékozottak az integráció témában.

A válaszadásban részvevő többségi szülők magas arányban, 87%-ban (21 fő) választották, hogy tudják, mit jelent a sajátos nevelési igény/tanulási nehézség, míg nemmel válaszolt 3 fő (13%).

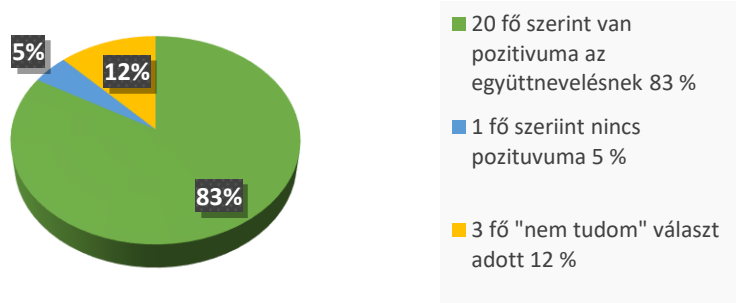
4. ábra

A válaszadó, többségi szülők integrációval kapcsolatos ismeretei

Igen nagy arányban, 19 fő (79%) tudta azt is, hogy gyermeke osztályában vannak különleges bánásmódot igénylő tanulók, és csak 14% (5 fő) nyilatkozott úgy, hogy nem tudja. Akik azt a választ írták, hogy tudnak a sajátos nevelési igényű/tanulási nehézségű tanulókról, közülük sokan megjegyezték, hogy a gyermekek problémáit pontosan nem ismerik.

A válaszadók közül 20 fő (83%) nyilatkozott úgy, hogy bőven van pozitívuma az együttnevelésnek. Mivel a kérdés nyitott volt, idézek a szülőktől: „*tanulhatnak egymástól*”, „*segíti az elfogadást, a türelmet, a toleranciát*”, „*a gyermekek megtanulják, hogy az emberek különböző képességűek, de segíteni kell egymást, mindentől függetlenül*”, „*a többségi tanulók hűzóerőt jelenthetnek az integrált tanulók számára*”. A válaszadók közül 1 fő (4,5%) válaszolta, hogy nincs pozitívuma az együttnevelésnek. 3 szülő (12,5%) a „*nem tudom*” választ adta.

A válaszadó, többségi szülők pozitív véleménye az együttneveléssel kapcsolatban

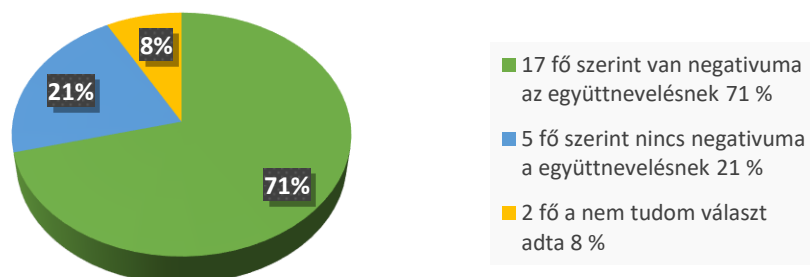

5. ábra

A válaszadó, többségi szülők pozitív véleménye az együttneveléssel kapcsolatban

Arra a kérdésre, hogy van-e negatívuma az integrált nevelésnek, oktatásnak, 17 fő (71%-ban) válaszolt „igen”-nel. A negatívumok között a lassabb haladást, „időelvonó, hátráltató” jellegét, szélsőséges esetekben veszélyeztető hatását sorolták fel. A szülők közül 5 fő (21%) úgy gondolta, nincs az együttnevelésnek negatívuma, 2 fő (8%) pedig a „nem tudom” választ adta. Több szülő megemlítette, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermekek közül a magatartászavaros gyermekek nehezítik az együttnevelést; a „disz-esek”, mozgáskorlátozottak beszédhibások könnyebben integrálhatóak.

A válaszadó, többségi szülők negatív véleménye az együttneveléssel kapcsolatban

6. ábra

A válaszadó, többségi szülők negatív véleménye az együttneveléssel kapcsolatban

A válaszokból jól kitűnik, hogy a többségi szülők is integráció-pártiak. „Igen”-nel 21 fő (88%) válaszolt. A szülők közül 1 fő (4%) nem helyesli az integrációt, 2 fő (8%) a „*részben helyes*” választ adta.

A kérdések után lehetőség volt az egyéb megjegyzések rögzítésére. 3 szülő élt a véleménynyilvánítás ezen lehetőségével. Az egyik szülő így fogalmazott: „*Teljes mértékben támogatom azt, hogy minden gyermeknek joga van a rendes általános iskolához. De! Azzal is egyet tudok érteni, hogyha nem használnak a fejlesztések, a megsegítések, akkor lépni kell minden esetben. A többi gyermek kárára nem lehet minden áron mindenkit integrálni.*” A másik szülő a következőt írta: „*A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése hasznos az iskolában.*” A harmadik szülő pedig így zárta a válaszok sorát: „*Hasznosnak találtam a kérdőívet.*”

III. 4. 5. Az intézmény nevelőtestületének körében végzett attitűdvizsgálat eredményeinek elemzése

Az intézmény nevelőtestületének körében attitűd-vizsgálati kérdőív kitöltésére került sor. A 16 pedagógusból 15 fő (94%) töltötte ki a kérdőívet. Az iskola nevelőtestületének viszonyulását vizsgáltam az integrációval kapcsolatban. A vizsgálat célja a nevelőtestület együttneveléssel kapcsolatos beállítódásának feltárása, megismerése, értékek tudatosítása, tájékozódás volt. Ez a kérdőív – szándékom szerint – nem csupán általában vizsgálta a pedagógusok attitűdjét, hanem mint szervezetet közelítette meg az iskolát, és a teljes nevelőtestület véleményére volt kíváncsi. Tükröt tartott, hogy a szembesülés után segítse a döntést, merre és hogyan tovább.

A kérdőív 3 részből állt.

Az 1. rész 4 kérdése általános adatokra kérdezett rá.

A kérdőívet 13 nő (93%), 1 férfi (7%) töltötte ki.

Legmagasabb iskolai végzettség szerint 8 fő (53%) tanítóképzőt, 3 fő (20%) tanárképző főiskolát, 4 fő (27%) végzett.

A kérdőívet kitöltők közül 1 fő (7%) kevesebb mint 6 éve van a pályán, 1 fő (7%) 6-10 év között tanít, 3 fő (20%) 11-20 év közötti szakmai gyakorlattal rendelkezik, 10 fő (66%) több min 20 éve van a pályán.

Rendelkezik a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók nevelésével, oktatásával kapcsolatban valamilyen speciális ismerettel a

válaszolók közül 10 fő (67%).

A 2. rész 25 állítást tartalmazott az integráció témakörében, az állításokat 1-5 pont között lehetett pontozni aszerint, hogy az adott állítással a pedagógus mennyire értett egyet (1 pont: egyáltalán nem ért vele egyet, 5 pont: teljes mértékben egyetért vele). A pedagógusok pozitív vagy negatív viszonyulását az együttneveléssel kapcsolatban a következő dimenziókkal közelítettem meg: szolidaritás; együttműködés; szakmai kompetencia, tájékozottság; elfogadás, előítélet-mentesség; szakmai nyitottság, megújulásra való készség.

Az összesített átlag: 3,96. A kérdések átlaga 2,6 és 4,73 között szóródik.

<i>kategória</i>	<i>kérdések száma</i>	<i>átlaga</i>
szolidaritás	7, 11, 21, 23, 25	3,88
együttműködés	12, 14, 27, 28	3,74
szakmai kompetencia, tájékozottság	6, 10, 16	4,07
elfogadás, előítélet-mentesség	5, 8, 9, 13, 15, 17, 19, 22	3,93
szakmai nyitottság, megújulásra való készség	18, 20, 24, 26, 29	4,2

A legmagasabb értéket (4,2) a szakmai nyitottsággal kapcsolatos megállapítások kapták.

A legmagasabb átlagot kapott megállapítások szerint a pedagógusok szükségesnek érzik a módszertani támogatást, mely a hatékony integrált nevelés, oktatás elérését szolgálja. A kollégák magas arányban elismerik, hogy az iskolavezetés támogatja az integrált nevelést, oktatást intézményünkben; továbbá elismerik azt is, hogy együtt tudnak működni az integráció keretében a speciális képzettségű szakemberek és a többségi pedagógusok egymással. A pedagógusok fontosnak tartják azt is, hogy az integráló osztályok létszáma húsz fő alatt legyen. Elismerik, hogy az integrálandó tanulók is tehetségesek lehetnek valamiben, és azt is, hogy a speciális segítségre szoruló és az egészséges tanulók gazdagítják egymás személyiségét.

A legalacsonyabb értékeket (3,74) az együttműködéssel kapcsolatos megállapítások kapták.

A kérdésekre adott átlagok alapján megállapítható, hogy a pedagógusok szerint rendkívül fontos a szülők megfelelő tájékoztatása az integrációval kapcsolatban. A kollégák hangsúlyozzák, hogy nehezebb az integrált tanulók családjával az együttműködés, mint a többi családdal. A kollégák kiemelik azt is, hogy nem mindegy, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek milyen fogyatékossgal rendelkeznek. A pedagógusok a fogyatékossg típusától függően különböző mértékben elfogadóak vagy elutasítóak.

A 3. részben a pedagógusok az integráció témakörre vonatkozó 3 legfontosabb fejlesztendő területet fogalmazhatták meg.

A leggyakrabban megfogalmazott fejlesztendő területek:

- szakmai továbbképzések, esetmegbeszélések az integrált nevelés, oktatás hatékony megvalósítása érdekében
- a módszertani tárház bővítése az integráció témakörben, különös tekintettel az autizmus témában
- iskolapszichológus és pedagógiai asszisztens jelenléte
- az óvodával való partneri viszony, szakmai együttműködés támogatása
- a szülőkkel való partnei viszony támogatása, szülők érzékenyítése, tájékoztatása az integráció témakörben

Összességében megállapítható, hogy a vizsgált 15 pedagógus attitűdje az integrált neveléssel, oktatással kapcsolatban nyitott, megújulásra kész, elfogadó!!!

IV. A kutatómunka eredményeinek összegzése

Kutatómunkám során vizsgáltam az intézményünkben megvalósuló integrációs folyamatok megítélését, sajátosságait, benne a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók helyzetét.

A vizsgálattal az iskola nevelőtestületének, tanulóinak, a szülőknek az integrációhoz való viszonyulását igyekeztem feltárni.

Ezzel a kutatással célt az volt, hogy a vizsgálati eredmények hozzásegítsenek bennünket ahhoz, hogy a jövőben úgy tudjunk gyarapítani és alakítani szakmai ismereteinket, pedagógiai gyakorlatunkat és környezetünket, hogy még tudatosabban, még célirányosabban, még hatékonyabban tudjunk azon gyermekek felé fordulni, akiknek különleges bánásmódra van szükségük fejlődésükhöz.

Összességében elmondható, hogy az intézmény pedagógusai, tanulói és azok szülei elkötelezettek az integrált neveléssel és oktatással kapcsolatban. A résztvevők válaszai alapján az intézményben az integrált nevelés, oktatás természetes és működő gyakorlat.

A gyerekek - integrált és tipikusan fejlődő tanulók - igen jó arányban ismerik az integráció jelentőségét, a sajátos nevelési igény mibenlétét, ami azt mutatja, hogy az intézményben az integrációra, a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására való felkészítés jól sikerült. A sajátos nevelési igényű tanulók és szüleik csak elenyésző esetben tapasztaltak elmarasztalást, negatív megkülönböztetést a többségi tanulóktól és a pedagógusoktól. A tanulók és a szülők is nagyfokú toleranciáról, empátiáról tettek tanúbizonyságot. A sajátos nevelési igényű tanulók többsége beilleszkedett osztályába, a diákok teljesítménye a fejlesztés által az évek alatt javult. A többségi tanulók elfogadják a sajátos nevelési igényű társaikat, nem zavarják egymást, sőt szívesen barátkoznak egymással a mindennapokban.

A sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő szülők a válaszok alapján tisztában vannak gyermekük tanulási zavarával, nehézségével, ami általában alsó tagozaton, főként a tanító segítségével derült ki. A szülők válaszaiból az is kiderült, hogy a problémák az évek során mérséklődtek az iskolában megkapott támogatások, fejlesztések által. A szülők sem jeleztek kirívó negatív megkülönböztetést. A szülők mindkét részről hangsúlyozták az integrált nevelés, oktatás előnyeit, és mindenképpen az integráció mellett foglaltak állást.

A pedagógusok attitűdjét, viszonyulását az együttneveléssel kapcsolatban 5 dimenzió - szolidaritás; együttműködés; szakmai kompetencia, tájékozottság; elfogadás, előítéletmentesség; szakmai nyitottság, megújulásra való készség – mentén közelítettem meg. A kérdésekre adott átlagok alapján kiemelendő a szakmai nyitottság ténye. Nagyfokú az igény a továbbképzésekre, a módszertani fejlődésre, az óvodával és a szülőkkel való partneri viszony javítására.

A vizsgálat haszna az információnyerés mellett az is volt, hogy ráirányította mindenki figyelmét az integráció területére.

Köszönöm mindazoknak az aktív közreműködését, akik a kérdőívek kitöltésével hozzájárultak a kutatómunka sikeréhez.

V. További teendők a kapott eredmények tükrében

1. Céltervezés:

<i>Kitűzött főbb szakmai célok:</i>	<i>A kitűzött szakmai célok indoklása:</i>
1. intézményi szintű fejlesztési terv összeállítása az integrált nevelés, oktatás területen	1. az intézményi szintű tudatos tervezés segíti az intézmény pedagógiai folyamatainak fejlődését
2. az intézményi fejlesztési tervben megfogalmazott szakmai célok és a célok elérését szolgáló tevékenységek, feladatok megvalósítása	2. az intézményi fejlesztési terv azért készül, hogy az intézmény fejlődni tudjon az integrált nevelés, oktatás területén

2. Folyamattervezés:

<i>A célok elérését szolgáló tevékenységek nagyobb állomásai</i>	<i>időkeret, időpont</i>
1. az integrált nevelés, oktatás szakterületen intézményi fejlesztési terv elkészítése egy - erre a célra létrehozott - intézményi szintű munkacsoport (6 fő) által	1. 2021. 09 - 11. hó
2. az intézményi fejlesztési terv ismertetése, elfogadtatása a nevelőtestülettel	2. 2021. 12. hó
3. az intézményi fejlesztési tervben megfogalmazott célok, tevékenységek megvalósítása	3. 2022. 01. hó – 2025. 12. hó

3. Az értékelés tervezése:

<i>A célok elérését szolgáló tevékenységek megvalósítása által várhatóan keletkező eredmények, sikerkritériumok:</i>
1. elkészül az intézményi fejlesztési terv az integrált nevelés, oktatás szakterületen
2. megvalósulnak az intézményi fejlesztési tervben kitűzött szakmai célok az integrált nevelés,

oktatás területén

4. Produktumok tervezése:

A célok elérését szolgáló tevékenységek megvalósítása által várhatóan keletkező eredmények, produktumok:

1. intézményi fejlesztési terv az integrált nevelés, oktatás szakterületen

2. az intézményi fejlesztési tervben kitűzött célok elérését szolgáló tevékenységek eredményei, produktumai
- pld. az iskola pedagógusai továbbképzéseken tovább bővítik az integrációhoz szükséges ismereteiket, módszertani tárházukat
 - pld. javul az iskola-óvoda-szülői ház partneri kapcsolata

Frühwirth Ildikó
innovátor-fejlesztő mesterpedagógus

Mosonszentmiklós, 2021.09.01.